

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента
ОДФ 2. 15 МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ
ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта
за освітньо-професійною програмою
«Початкова освіта»

Дніпро-2024

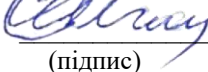
Робоча програма освітнього компонента ОДФ 2. 15 Методика навчання природничої освітньої галузі для здобувачів рівня вищої освіти ІІ курсу спеціальності 013 Початкова освіта

Розробник програми:

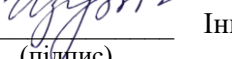
Ляшова Н. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри Станіслав САПОЖНИКОВ, док. пед. наук, професор
(підпис)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу Інна ЗЕРКАЛЬ
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальних дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Передумови вивчення навчальної дисципліни	ОДЗ 1. 11 Основи природознавства ОДФ 2. 02 Загальна психологія ОДФ 2. 03 Вікова та педагогічна психологія ОДФ 2. 04 Загальна педагогіка ОДФ 2. 06 Дидактика ОДФ 2. 07 Технології освітнього процесу в НУШ ОДФ 2. 09 Основи інклюзивної освіти та педагогічний супровід дітей з особливими потребами	
Курс	2	2
Семестр / триместр	4	5-6
Загальний обсяг годин / кредитів	150/5	150/5
Кількість змістовних модулів	1	1
Годин на аудиторне вивчення	76	18
Годин на самостійне вивчення	74	132
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі» є: формування інтеграційної компетентності та програмних результатів навчання, що являють собою ієрархічну взаємодію на високому науковому й методичному рівнях предметних базових, предметних психолого-педагогічних та предметних методичних компетентностей здобувачів вищої освіти у процесі планування й організації освітнього процесу на уроках природознавства початкової школи.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей здобувачів вищої освіти в освоєнні навчальної дисципліни;
- оволодіння дидактико-методичними компетентностями з навчальної дисципліни;
- усвідомлення практичної значущості теоретичних природничих знань для творчої педагогічної діяльності вчителя початкових класів;
- розвиток умінь моделювання навчально-виховного процесу уроків природничої освітньої галузі в початковій школі;

– реалізація виховного спрямування природничої освітньої галузі з метою формування професійних компетентностей і особистісних якостей учителя початкової школи.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

3.1. Компетентності, які формуються

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні компетентності:

СК2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської.

СК6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу

СК10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

3.2. Програмні результати навчання

ПР-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН-09 Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН-10 Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПРН-13 Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПРН-14 Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

Після вивчення дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі» здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- нормативні вітчизняні та міжнародні документи, які визначають законодавчу базу початкового навчання в закладах загальної середньої освіти;
- вікові особливості учнів початкової освіти, в тому числі і з особливими освітніми потребами, яким доступне інклюзивне навчання;
- психолого-педагогічні, дидактико-методичні засади навчальної дисципліни;
- методи і прийоми формування загальної наукової картини світу в учнів початкових класів, засвоєння норм і правил моралі, екологічної грамотності і свідомості, шанобливого ставлення до природи

вміти:

- будувати урок природознавства як цілісну, складну, динамічну систему, основними компонентами якої є організаційний, дидактичний, психологічний, методичний, виховний та санітарно-гігієнічний аспекти;
- організувати професійну діяльність на уроці, яка передбачає: постановку доцільної та раціональної мети і завдань навчання; мотивацію спільної діяльності вчителя й учнів; планування, діагностування, прогнозування, стимулювання навчання учнів початкових класів;
- проводити моніторинг якості навчальних досягнень учнів з певної теми;
- створювати атмосферу творчості, можливості для активного спілкування учнів.

володіти:

- провідними формами, методами, засобами запровадження сучасних інноваційних технологій в умовах початкового навчання природознавства;
- засобами раціонального застосування сучасних методів навчання та виховання у професійній діяльності вчителя початкових класів;
- правилами бережливого ставлення до природи, що обумовлюють первинну соціалізацію учнів початкових класів.

4. Зміст програми навчальної дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Методологічні основи, методи, прийоми та форми організації процесу навчання природничої освітньої галузі у початкових класах

Тема 1. Методика формування і розвиток природничих понять. Методика формування умінь та навичок у процесі навчання природознавства. Методи організації процесу навчання у вивчення галузі природознавства.

Мета, предмет і завдання методики навчання природознавства в початкових класах. Зміст початкового курсу природознавства. Модернізація початкового курсу природознавства в умовах варіативної організації навчально-виховного процесу початкової школи. Характеристика природничих понять. Методика формування та розвиток природничих понять. Етапи формування понятійного апарату молодшого школяра. Формування вміння аналізувати об'єкти природи, виділяти істотні ознаки, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки у природі. Уміння класифікувати, аналізувати об'єкти природи; формулювати пізнавальні запитання, доводити судження.

Тема 2. Урок – основна форма організації процесу навчання. Типи і структура уроків природничої освітньої галузі

Урок – основна форма організації процесу навчання. Типи і структура уроків природознавства. Функції етапів уроку. Загальні вимоги до уроку природознавства, його макро- і мікроструктура. Типи уроків. Комбінований урок. Макроструктура уроку, її варіативність. Предметний урок. Макроструктура уроку, її варіативність. Закономірності в методиці підготовки і проведення предметного уроку. Урок-екскурсія, його значення в процесі навчання природознавства. Особливості моделювання уроків природничої освітньої галузі в початковій школі.

Тема 3. Матеріальна база природничої освітньої галузі в початковій школі. Засоби наочності, що використовуються в процесі навчання природничої освітньої галузі та методика їх використання на уроці

Куток живої природи, його організація та обладнання. Добір об'єктів для кутка живої природи та умови їх утримання. Краєзнавчий куточок. Дидактичні вимоги до його змісту, оформлення та використання в процесі вивчення природничої освітньої галузі.

Навчально-дослідна ділянка. Особливості планування території ділянки. Добір і розміщення рослин. Обладнання та інвентар для роботи на ділянці. Географічний майданчик. Обладнання майданчика для початкових класів.

Освітні, розвивальні і виховні цілі, зміст, методи і форми організації діяльності (індивідуальна, групова, парами, фронтальна) молодших школярів у кутку живої природи, на географічному майданчику, на навчально-дослідній ділянці у процесі уроків, позаурочної та позакласної роботи.

Класифікація засобів наочності з природничої освітньої галузі для початкової школи, їх характеристика і методика використання на уроці. Загальні вимоги до засобів наочності, що використовуються на уроках природничої освітньої галузі.

Тема 4. Методи навчання природничої освітньої галузі.

Вибір методів і прийомів та їх конструювання. Класифікація методів навчання природознавства. Закономірність послідовності системи дій учителя, які забезпечують досягнення дидактичних цілей. Інформаційно-рецептивний метод навчання, спонукально-репродуктивний метод навчання. Методи проблемного навчання. Критерії вибору навчального матеріалу. Застосування методу розповіді на етапі засвоєння нових знань, умінь і навичок. Застосування методу бесіди на уроках природознавства.

Тема 5. Практичні роботи на уроках природничої освітньої галузі

Аналіз спостереження як практичного методу навчання. Практичні роботи на етапі застосування та засвоєння знань, умінь і навичок. Аналіз щоденників спостереження за природою та їх практичне значення.

Тема 6. Методика використання методу досліджу на предметному уроці

Суть досліджу, методика використання досліджу. Аналіз критеріїв вибору досліджу. Структура дослідів. Види дослідів за рівнем пізнавальної самостійності учнів. Види

дослідів за тривалістю виконання. Сутнісно-структурний аналіз дослідницьких умінь. Дослідницька діяльність молодших школярів як творчість та основа формування дослідницьких умінь.

Тема 7. Експедиція як особлива форма освітньої діяльності учнів початкових класів

Роль експедиції в освітньо-пізнавальній діяльності молодших школярів. Основна дидактична мета, завдання та функції експедиції. Урок-експедиція, його значення в процесі навчання природознавчої освітньої галузі. Загальні вимоги до методики підготовки і проведення уроку-експедиції. Класифікація уроків-експедицій. Макроструктура кожного виду уроку-експедиції. Форми і методи формування екологічної культури молодших школярів.

Тема 8. Організація проектної діяльності молодших школярів на заняттях природничої освітньої галузі

Теоретичні засади та особливості організації проектної діяльності в початковій школі. Класифікація та структура навчальних проектів. Основні етапи проектної діяльності. Лепбук як сучасний спосіб організації навчальної діяльності учнів початкової школи. молодших школярів.

Тема 9. Екологізація змісту природничої освітньої галузі

Формування у молодших школярів екологічної компетентності. Реалізація екологічної освіти в змісті курсу природознавства.

Тема 10. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів в природничій освітній галузі

Методи контролю та їх класифікація. Основні етапи організації формувального оцінювання результатів навчання молодших школярів у природничій освітній галузі. Розвиток самооцінювання як основна мета формувального оцінювання в НУШ. Інструменти формувального оцінювання на уроках. Особливості безбального оцінювання учнів з природознавства. Особливості оцінювання фенологічних спостережень та проектних робіт учнів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													Форма контролю
	денна форма						Заочна форма							
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологічні основи, методи, прийоми та форми організації процесу навчання природничої освітньої галузі у початкових класах														
Тема 1. Методика формування і розвиток природничих понять. Методика формування умінь та навичок у процесі навчання природознавства. Методи організації процесу навчання у	14	2	4	-	-	8	12	1	1	-	-	10	У ПК	

вивченні природничої освітньої галузі.													
Тема 2. Урок – основна форма організації процесу навчання. Типи і структура уроків природничої освітньої галузі	16	2	6	-	-	8	12	1	1	-	-	10	У, ПК М
Тема 3. Матеріальна база природничої освітньої галузі в початковій школі. Засоби наочності, що використовуються в процесі навчання природничої освітньої галузі та методика їх використання на уроці	16	2	6	-	-	8	21	-	1	-	-	20	ПК М
Тема 4. Методи навчання природничої освітньої галузі.	14	2	6	-	-	6	16	1	1	-	-	14	У, ПК
Тема 5. Практичні роботи на уроках природничої освітньої галузі	16	2	6	-	-	8	16	1	1	-	-	14	КР
Тема 6. Методика проведення досліджень на предметному уроці	16	2	6	-	-	8	16	1	1	-	-	14	М,У, ПК
Тема 7. Експерсія як особлива форма освітньої діяльності учнів початкових класів. Особливості проведення експерсій на уроках природничої освітньої галузі.	16	2	6			8	16	1	1	-	-	14	М, ПК
Тема 8. Організація проєктної діяльності молодших школярів на заняттях природничої освітньої галузі	16	2	6			8	18	1	1	-	-	16	М, ПК
Тема 9. Екологізація змісту природничої освітньої галузі	12	2	4			6	11	-	1	-	-	10	ПК У

Тема 10. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у природничій освітній галузі	14	2	6			6	12	1	1	-	-	10	М, У, ПК
Усього годин	150	20	56	-	-	7 4	150	8	10	-	-	132	

Форми контролю: усне опитування – У
контрольні роботи – КР
перевірка практичних завдань і конспектів – ПК
тестування – Т
моделювання проєктів, уроків і їх фрагментів – М

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		
		Денна форма	Заочна форма	Макс. кіл-ть балів
1	Тема 1. Методика формування і розвиток природничих понять. Методика формування умінь та навичок у процесі навчання природознавства. Методи організації процесу навчання у вивченні природознавчої освітньої галузі.	2	1	2
2	Тема 2. Урок – основна форма організації процесу навчання. Типи і структура уроків природничої освітньої галузі.	2	1	2
3	Тема 3. Матеріальна база природничої освітньої галузі в початковій школі. Засоби наочності, що використовуються в процесі навчання природничої освітньої галузі та методика їх використання на уроці.	2	-	2
4	Тема 4. Методи навчання природничої освітньої галузі.	2	1	2
5	Тема 5. Практичні роботи на уроках природничої освітньої галузі.	2	1	2
6	Тема 6. Методика проведення досліджень на предметному уроці.	2	1	2
7	Тема 7. Екскурсія як особлива форма освітньої діяльності учнів початкових класів. Особливості проведення екскурсій на уроках природничої освітньої галузі.	2	1	2
8	Тема 8. Організація проєктної діяльності молодших школярів на заняттях природничої освітньої галузі.	2	1	2
9	Тема 9. Екологізація змісту природничої освітньої галузі.	2	-	2

10	Тема 10. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у природничій освітній галузі.	2	1	2
	Разом	20	8	20

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Макс. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Аналіз нормативних вітчизняних та міжнародних документів, які визначають законодавчу базу навчання природничої освітньої галузі в закладах загальної середньої освіти. Аналіз програм та навчально-методичних комплектів природничої освітньої галузі. Принцип добору змісту навчального матеріалу та складових початкового природничого курсу.	2	-	2
2	Тема 2. Методика формування та розвиток природничих понять. Методика формування умінь та навичок у процесі навчання природничої освітньої галузі.	2	1	2
3	Тема 3. Моделювання уроку природничої освітньої галузі. Типи уроків. Комбінований урок. Макроструктура уроку, її варіативність. Предметний урок. Макроструктура уроку, її варіативність. Закономірності в методиці підготовки і проведенні предметного уроку.	6	1	2
4	Тема 4. Засоби наочності, що використовуються в процесі навчання природознавства, та методика їх використання на уроці. Куток живої природи, його організація та обладнання. Добір об'єктів для кутка живої природи та умови їх утримання. Краєзнавчий куточок. Дидактичні вимоги до його змісту, оформлення та використання в процесі вивчення. Навчально-дослідна ділянка. Особливості планування території ділянки. Добір і розміщення рослин. Обладнання та інвентар для роботи на ділянці. Географічний майданчик.	6	1	2
5	Тема 5. Методи і прийоми навчання природничої освітньої галузі в початковій школі. Дидактична сутність методу навчання. Класифікація методів.	6	1	2
6	Тема 6. Види практичних робіт на етапі застосування засвоєних знань, умінь і навичок природничої освітньої галузі.	6	1	2
	Тема 7. Види досліджень з природничої освітньої галузі початкової школи. Методика проведення досліджень на предметному уроці та самостійно.	6	1	2
	Тема 8. Розвиток спостережливості на уроці – екскурсії. Специфіка методики організації і проведення уроку-екскурсії. Особливості складання	6	1	2

	логічної схеми змісту цього уроку. Поточний урок-екскурсія. Вступний урок-екскурсія. Підсумковий урок-екскурсія. Узагальнюючий урок-екскурсія.			
	Тема 9. Проектні методи навчання. Технології проектного навчання. Організація роботи учнів над навчальними проектами з природничої освітньої галузі.	4	1	2
	Тема 10. Екологічна етика при вивченні початкового курсу природничої галузі. Екологічний зміст курсу. Формування екологічної культури та свідомості молодшого школяра. Охорона природного середовища. Світорозуміння та свідоме ставлення до навколишнього середовища, його активний захист.	6	1	2
	Тема 11. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів із природознавчої освітньої галузі. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Рівні навчальних досягнень учнів із курсу.	4	1	2
	Тема 12. Сучасні технології викладання окремих тем курсу природознавчої освітньої галузі. Інтерактивні методи навчання. Характеристика інтерактивних прийомів організації навчання. Особливості використання дидактичних ігор на різних етапах уроку. Інноваційні цифрові освітні рішення (mozaBook)	2	-	2
	Разом	56	10	24

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Макс. к-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Методологічні основи навчання природничої освітньої галузі. 1. Опрацювання нормативно-правових документів. Аналіз підручників. 2. Складання теки «Внесок науковців в розвиток та становлення природничої освітньої галузі». 3. Упорядкувати бібліографічний покажчик статей періодичної педагогічної преси щодо змісту і методів дослідження методики навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.	6	11	
2	Тема 2. Зміст і система побудови вивчення природничої освітньої галузі в початковій школі. 1. Асоціативний куш «Вивчення молодшими школярами природничої освітньої галузі». 2. Складання пам'ятки «Особливості взаємодії молодшого школяра зі світом природи: фізіологічні, психічні та поведінкові відносини».	6	11	

3	<p>Тема 3. Форми організації навчання природничої освітньої галузі у початкових класах.</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. Складання плану-конспекту уроку за різними типами. Визначення особливостей структурування уроку з домінуванням практичних (дослідних) робіт. Розробка сценарію свята на самостійно обрану тему. 	6	11	
4	<p>Тема 4. Матеріальна база навчання природничої освітньої галузі в умовах Нової української школи.</p> <ol style="list-style-type: none"> Складання розгорнутої доповіді по темі з презентацією. Виконання практичних завдань. 	6	11	
5	<p>Тема 5. Методи та прийоми навчання природничої освітньої галузі у початкових класах.</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. Презентація (у вигляді усного журналу) новітніх методів навчання природничої освітньої галузі. Скласти алгоритм вибору вчителем методів навчання природничої освітньої галузі. 	6	11	
6	<p>Тема 6. Практичні роботи на уроках природничої освітньої галузі.</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. Розробити алгоритм організації практичних робіт на уроках природознавства. Підготовка презентації однієї із тем практичної роботи. 	6	11	
	<p>Тема 7. Методика формування дослідницької діяльності учнів початкових класів.</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювання теоретичного матеріалу. Скласти план дослідницької роботи з теми «Вода». 	6	11	
	<p>Тема 8. Специфіка методики організації і проведення уроку-екскурсії в початковій школі.</p> <ol style="list-style-type: none"> Написання плану-конспекту уроку-екскурсії (поточний, вступний або підсумковий). Есе «Експедиція до весняного лісу». 	6	11	
	<p>Тема 9. Організація роботи учнів над навчальними проектами з природничої освітньої галузі.</p> <ol style="list-style-type: none"> Розробка проектної роботи (тема на вибір студента). 	6	11	
	<p>Тема 10. Формування екологічної культури та свідомості молодшого школяра.</p> <ol style="list-style-type: none"> Складання схеми аналітичних міркувань при формуванні поняття «екологія». Складання Лепбуку «Охорона природи рідного краю». 	6	11	
	<p>Тема 11. Форми та методи контролю навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.</p>	6	11	

	1. Складання портфоліо дидактичного матеріалу для оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з природничої освітньої галузі. 2. Методика проведення поточного, тематичного і підсумкового контролю з природничої освітньої галузі.			
	Тема 12. Інноваційні цифрові освітні рішення (наприклад: mozaBook). 1. Створити презентацію певного освітнього програмового забезпечення.	8	11	
	Разом	74	132	

9. Методи навчання

Загальні

Словесні методи навчання: евристична бесіда; пояснення (індукція, дедукція, традукція), розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником.

Наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Практичні методи навчання: завдання, задачі, практичні й дослідні роботи, проєкти, ділові ігри.

Активні методи навчання: бесіда, дискусія, кейс-стаді (метод ситуацій), самостійні роботи.

Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій: LMS (Learning Management System) програмні додатки для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного навчання (Classroom, Prometheus, Brainly, Khan Academy, СК-12). WhatsApp, Viber, Telegram.

За характером пізнавальної діяльності:

- *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення інформації, а здобувачі вищої освіти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;
- *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого здобувачі вищої освіти набувають умінь застосовувати знання за зразком;
- *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і дає шляхи розв'язання її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);
- *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали, моделі тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПР-03 – лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, метод проєктів; презентація;

ПР-06 – навчальна дискусія; робота в малих групах;

ПР-07 – лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, метод проєктів; презентація;

ПР-09, 13 – індивідуальні роботи, рольова гра;

ПР-10, 14 – індивідуальні завдання, рольова гра, імітація;

ПР-12 – індивідуальні роботи, «мозковий штурм», імітація.

Методи контролю:

- оцінка розв’язання практичних завдань, задач;
- письмові контрольні роботи;
- усне опитування під час занять;
- оцінка індивідуальних та групових проєктів по окремих темах дисципліни з використанням монографічної і періодичної літератури та інтернет контенту;
- дистанційний контроль;
- екзамен.

**10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.
Екзамен.**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
83–89	B	добре	
75–82	C		
68–74	D	задовільно	
60–67	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Результати навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі» визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, а саме за 100-бальною шкалою та національною п’ятибальною шкалою для екзаменів «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «неприйнятно».

Навчальна дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.

Критерії оцінювання екзамену:

- оцінки **«відмінно» (90–100 балів A)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без похибок розв’язувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини природничої дисципліни, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу;
- оцінки **«добре» (83–89 балів B)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного природничого матеріалу, успішно розв’язував передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною

програмою, показав систему засвоєних знань з природничої освітньої галузі та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності;

- оцінки **«добре» (75–82 балів С)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з природничої дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності, але допускав неточності, помилки у виконанні завдань практичного характеру, які мав змогу виправляти;

- оцінки **«задовільно» (68–74 бали D)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням практичних завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача;

- оцінки **«задовільно» (60–67 бали E)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував знання основного навчально-програмного природничого матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання практичних завдань, хоча необхідні знання та допущені помилки і їх усунення відбувалися завжди під керівництвом викладача;

- оцінка **«незадовільно з можливістю повторного складання» (35–59 балів)** виставляється здобувачу вищої освіти, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з дисципліни;

- оцінка **«неприйнятно» (0–34 балів)** виставляється здобувачу вищої освіти, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних практичних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання природничої освітньої галузі.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного або семінарського заняття, здійснюється за такими критеріями:

- під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття;

- під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття;

- у процесі виконання практичних завдань та задач – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння формулами й математичними методами, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат задач.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в процесі написання поточних, проміжних контрольних робіт здійснюється за правильні відповіді на всі питання роботи.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час контрольного заходу здійснюється за правильні відповіді на питання.

Оцінювання презентацій за визначеними темами здійснюється відповідно до таких критеріїв:

- за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);
- за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;
- за наявність змістовних висновків;
- за глибокі знання навчального математичного матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

У разі виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи іншої форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

- за неповну відповідь;
- за кожен неправильну відповідь;
- за невчасне виконання практичних завдань;
- за недостовірність поданої інформації;
- за недостатнє розкриття теми;
- за відсутність посилань на літературні джерела.

Результати поточних контролів рівня знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання (у вигляді певної кількості отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до їхнього відома, виставляються в Журнал обліку роботи академічної групи та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю (екзамену).

Умовою допуску до складання екзамену є накопичення здобувачем протягом навчального семестру не менше 60 балів з навчальної дисципліни. Допуск здобувача вищої освіти до складання екзамену з дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі» відбувається незалежно від результатів навчання з інших дисциплін.

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Якщо здобувач вищої освіти на екзамені отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі.

12. Питання до екзамену з навчальної дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі»

1. Розкрити особливості вивчення природничої освітньої галузі в 2-у класі.
2. Описати організацію спостережень і методику їх проведення в 3-у класі.
3. Скласти сутнісну характеристику бесіди як методу навчання. Визначити методичні вимоги до проведення бесіди з молодшими школярами.
4. Охарактеризувати предмет і завдання методики навчання природничої освітньої галузі як педагогічної науки.
5. Проаналізувати місце методики навчання природничої освітньої галузі в системі педагогічних наук та розкрити зв'язки з іншими науками.
6. На основі аналізу навчальної програми обґрунтувати важливість вивчення природничої освітньої галузі для початкових класів.
7. Розкрити роль і значення позакласної роботи з природничої освітньої галузі.
8. Розкрити роль екологічної гри на уроках природничої освітньої галузі.
9. Скласти характеристику уроку-екскурсії природничої освітньої галузі з поясненням методики його проведення.

10. Скласти характеристику уроку природничої освітньої галузі як основної форми організації навчального процесу.
11. Розкрити роль дослідів та практичної роботи на уроках природничої освітньої галузі з поясненням методики їх проведення.
12. Схарактеризувати види роботи з підручником на уроці природничої освітньої галузі в третьому класі.
13. Розкрити особливості ознайомлення першокласників з природою.
14. Розкрити роль словесних методів навчання природничої освітньої галузі.
15. Розкрити роль підручника як основного засобу навчання, методику роботи з підручником на уроках природничої освітньої галузі.
16. Розкрити зміст естетичного виховання за допомогою засобів природи.
17. Розкрити зміст освітніх завдань природничої освітньої галузі.
18. Розкрити методику різних видів роботи з фізичною картою України.
19. Розкрити роль використання наочних посібників на уроках природничої освітньої галузі.
20. Розкрити зміст гурткової та позакласної роботи з природничої освітньої галузі.
21. Скласти загальну характеристику методів та методичних прийомів навчання природничої освітньої галузі.
22. З метою екологічного виховання учнів обґрунтувати використання різних видів наочності.
23. Охарактеризувати роль дидактичної гри на уроках природничої освітньої галузі в 1-2 класах.
24. Обґрунтувати роль домашньої роботи та її види з природничої освітньої галузі.
25. Описати спостереження як основний метод пізнання природи.
26. Проаналізувати розвиток мислення, мови, спостережливості на уроках природничої освітньої галузі.
27. Розкрити зміст матеріальної бази школи з природознавства.
28. Схарактеризувати основні принципи побудови навчальної програми з природничої освітньої галузі.
29. Назвати типи уроків природничої освітньої галузі та структурні елементи уроку.
30. Визначити особливості формування природознавчих понять на уроках природничої освітньої галузі в 3-ому класі.
31. Розкрити методику формування уявлень про предмети і явища природи.
32. Охарактеризувати макро- та мікроструктуру комбінованого уроку природничої освітньої галузі.
33. Визначити особливості предметних уроків курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
34. Описати роль та значення самостійної роботи в контексті уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
35. Визначити вимоги до критеріїв оцінювання уроків природничої освітньої галузі.

Практичні завдання

1. Використати на уроках в 3-ому класі методичний прийом порівняння під час вивчення теми «Природні зони України».
2. Створити на уроках в 2-ому класі проблемну ситуацію під час вивчення розділу «Водойми».
3. Провести ущільнене опитування в 2-ому класі по темі «Корисні копалини».
4. Скласти фрагмент уроку – організація підсумків спостережень за змінами в природі весною в третьому класі.
5. Запропонувати учням 3-го класу екологічні ігри з метою виховання бережного ставлення до природи.
6. Пояснити методику демонстраційного дослідження в 2-ому класі (тема за вибором).

7. Запропонувати учням різні види роботи з підручником на уроці в 3-ому класі (тема за вибором).
8. Скласти фрагмент підсумку спостережень за змінами в природі восени в 3-ому класі.
9. Запропонувати учням 4-ого класу різні види роботи з фізичною картою з метою розвитку пізнавальних інтересів і навичок роботи з картою.
10. З метою активізації роботи учнів на уроці провести фронтальне усне опитування в 2-ому класі (тема за вибором).
11. З метою виявлення рівня знань учнів провести індивідуальне опитування в 4-ому класі (тема за вибором).
12. Скласти зміст топографічного диктанту в 3-ому класі з метою перевірки знань учнів умовних знаків і масштабу.
13. Скласти план роботи природничого гуртка.
14. Запропонувати учням 4-го класу диференційовані види домашнього завдання для розвитку самостійних навичок здобуття знань.
15. Скласти фрагмент розповіді-пояснення вчителя в 3-ому класі з використанням методичних вимог до словесних методів навчання (тема за вибором).
16. Скласти фрагмент контрольної бесіди в 3-ому класі під час вивчення розділу «Тіло людини. Охорона здоров'я».
17. Скласти план-конспект позакласного заняття в 2-ому класі (тема за вибором).
18. Скласти фрагмент комплексної екскурсії в 2-у класі з використанням методичних вимог до названого типу уроку.
19. Скласти план уроку на тему «План і масштаб».
20. Скласти план уроку на тему «Рух Землі навколо Сонця. Рік».
21. Навести приклади можливості інтеграції природознавства з іншими навчальними предметами початкової школи (навести конкретні теми).
22. Скласти фрагмент уроку – вивчення нового матеріалу в 2-ому класі (тема за вибором).
23. Скласти фрагмент уроку – контроль, корекція знань, умінь та навичок в 3-ому класі (тема за вибором).
24. Скласти фрагмент уроку – закріплення вивченого матеріалу, вироблення практичних умінь та навичок в 3-ому класі (тема за вибором).
25. Скласти макро- та мікроструктуру комбінованого уроку (тема за вибором).

13. Методичне забезпечення

- робоча навчальна програма дисципліни;
- залікові матеріали;
- конспекти лекцій;
- інформаційно-методичне забезпечення практичних та семінарських занять;
- інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

14. Рекомендована література

Основна

1. Будна Н. О. Я досліджую світ: підручник інтегрованого курсу для 1 кл. закладів загальної середньої освіти у 2 ч. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2018. 96 с.
2. Бібік Н. Я досліджую світ. 1 клас : метод. посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 48 с.
3. Васютіна Т. М., Саєнко Ю. О. Методика організації роботи учнів 1-го класу з картографічними посібниками в процесі вивчення курсу «Я досліджую світ». *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.* [редактори-

упорядники: М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 36. Том 1. С. 239–244. URL: http://www.aphnjournal.in.ua/archive/36_2021/part_1/40.pdf

4. Вікторенко І. Л., Федь І. Є. Обґрунтування методичної системи навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» учнів початкової школи. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Слов'янськ : ДДПУ, 2021. С. 32–37.

5. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2020. 256 с.

6. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2020. 240 с.

Допоміжна

1. Васютіна Т. Дидактичні можливості музейної педагогіки та віртуальних екскурсій у навчанні молодших школярів. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Випуск № 29, 2020. URL: http://www.aphnjournal.in.ua/archive/29_2020/part_1/35.pdf

2. Вікторенко І., Федь І. Формування громадянської компетентності майбутнього вчителя в процесі професійної підготовки (на прикладі методики навчання ІК «ЯДС»). *Демократія та освіта: викладання та навчання демократії в початковій школі та педагогічній освіті* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Слов'янськ, 21 квітня. 2021р. Слов'янськ : ДДПУ, 2021. С. 32–34.

3. Крамаренко А. Методика навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі : навчальний посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів ОПП «Початкова освіта». Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 420 с.

4. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. URL: <http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1-2-08-%D1%96.pdf>

5. Федь І., Вікторенко І. Здоров'язберігаючі технології у структурі професійної підготовки майбутнього фахівця початкової освіти (на прикладі методики навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»). *Інноваційна педагогіка : наук. журнал*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 38. С. 197–200.

6. Yacoubian H. A. Students' Views of Nature of Science A Long-term Study. *Science & Education*. 2021. P. 381–408. DOI: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000606341800001>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. *Нормативні ресурси*: Міністерство освіти і науки України <http://mon.gov.ua/>, Інститут модернізації змісту освіти <http://www.imzo.gov.ua>, Український центр оцінювання якості освіти testportal.gov.ua, Законодавство України rada.gov.ua, Урядовий кур'єр <http://ukurier.gov.ua/>, Концепція НУШ. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainska-shkola-compressed.pdf>, Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/news/sertifikaciyu-2020-uspishno-projshli-902-vchiteli>, Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», <https://nus.org.ua/news/zatverdily-try-profesijni-standart-vchytelya-dokument/>, Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>, Постанова Кабінету міністрів України від 21 лютого 2018 р. «Про

затвердження Державного стандарту початкової освіти
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>, Закон «Про освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>, Типові освітні програми, розроблені під керівництвом Савченко О., Шияна Р. (1–2 класи)
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>, Типова освітня програма, розроблені під керівництвом Савченко О. (3–4 класи)
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf>), Типова освітня програма, розроблені під керівництвом Шияна Р. (3–4 класи) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Shiyana.pdf> та ін.).

2. *Контентні ресурси* («Розумники» <http://rozumniki.net/>, «Нова школа» <http://novashkola.com.ua/>, «Українська програма» <http://ukrprog.com/>, «Репозитарій підручників» <http://ua.lokando.com/>, «Шкільні підручники онлайн» pidruchnyk.com.ua/, «Портфель» <http://portfel.at.ua/>, видавництво «Ранок» www.ranok.com.ua/, «Словопедія» <http://slovopedia.org.ua/>, Музейний портал <http://museum-portal.com/> та ін.).

3. *Освітньо-теоретичні ресурси* («Методичний портал» <http://metodportal.net/>, «Освіта України» <http://fij.com.ua/>, «Освіта.УА» <http://osvita.ua/>, «Освітній портал» <http://www.osvita.org.ua/>, «Учительський журнал» <http://teacherjournal.com.ua/>, «Острів знань» <http://ostriv.in.ua/>, «Всеосвіта» <https://vseosvita.ua/>, «Початкова школа» <http://www.pochatkova-shkola.net/> та ін.);

4. *Методичні ресурси* («Вчитель вчителю, учням та батькам» <http://teacher.at.ua>, «UROKI.NET» <http://www.uroki.net>, «Тесторіум» <http://www.testorium.net/>, Методика компетентісного навчання за інтегрованим курсом «Я досліджую світ» <https://is.gd/Poqn6X>, «Портал вчителів початкових класів «Урок»» <http://www.yrok.net.ua/>, «Презентації для учнів початкових класів» <http://educat.at.ua/>, «Все для вчителя англійської мови» <http://englishtips.org>, «Програма навчального модуля «Методика компетентісного навчання за інтегрованим курсом «Я досліджую світ»» <http://autta.org.ua/>, «Онлайн-курс для вчителів початкової школи» <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-EDERA-OSVITORIA+ST101+st101/about>, «Презентації, аудіо і відео матеріали для використання на уроках курсу «Я досліджую світ» http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit/1klasi, «Комплекти ресурсного забезпечення курсу «Я досліджую світ» для 1 та 2 класів» http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit/.

5. *Бібліотеки*: Бібліотека українських підручників URL: <http://pidruchniki.ws/>, Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського URL: www.dnpb.gov.ua/, Національна бібліотека України імені В. В. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>